

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальний захист»

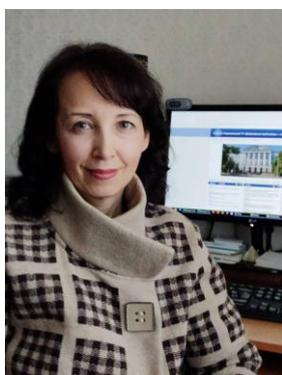

Рівень освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Тривалість викладання	7 й семестр (13-14 чверть)
Кількість кредитів	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Заняття:	
лекції:	3/2 години на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7598>

Кафедра, що
викладає:

Державного управління і місцевого самоврядування
(ДУМС)

Викладач:

Шумляєва Ірина Дамирівна

к.держ.упр., доцент, доцент кафедри

Персональна сторінка

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Shumliaieva/Shumliaieva.php>

E-mail: Shumliaieva.I.D@nmu.one

1. Анотація до курсу

У сучасних умовах загострення соціальних проблем, які стосуються широких верств населення, має місце різка диференціація доходів різних груп населення. Це обумовлює необхідність модернізації та розвитку такого напрямку у діяльності нашої держави як соціальний захист населення, особливо в контексті європейської інтеграції. Система соціального захисту має бути орієнтована на все населення, на що впливають певні відмінності залежно від різних соціальних верств населення. Для здорових, активних і працездатних громадян передбачені гарантії соціального захисту у сфері зайнятості, працевлаштування, освіти, підприємництва та інше, а для непрацездатних й соціально вразливих верств населення передбачено комплекс соціальних

виплат і заходів за рахунок держави для забезпечення їх нормальної життєдіяльності.

Вивчення дисципліни «Соціальний захист» передбачає поглиблення знань здобувачів вищої освіти про концепцію і сфери соціального захисту, правові засади та механізми соціального захисту, його організаційного та методичного інструментарію, а також набуття навичок розв'язання проблемних ситуацій у сфері соціального захисту. Ця дисципліна займає важливе місце в освітній програмі та навчальному плані зі спеціальності «Соціальна робота», оскільки її викладання передбачає надання здобувачам вищої освіти, як майбутнім спеціалістам із соціальної роботи, уявлення про специфіку соціального захисту в Україні та за кордоном. Засвоєння матеріалу з дисципліни «Соціальний захист» дозволить здобувачам вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію, спрямовуючи їх на застосування набутих знань під час здійснення досліджень у межах освітньо-навчальної програми та практичної діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни «Соціальний захист» – формування у здобувачів вищої освіти комплексу компетентностей та спеціальних знань стосовно систем та механізмів соціального захисту, теоретичних та практичних аспектів соціального захисту окремих категорій громадян, сутності та напрямів розвитку соціального захисту в Україні.

Завдання курсу:

– **знати і розуміти:** понятійно-категоріальний апарат соціального захисту; напрями розвитку соціального захисту населення в Україні та світі; роль громадянського суспільства у формуванні соціального захисту; засади управління в галузі соціального захисту; юридичні засади соціального захисту; функціональну структуру інститутів соціального захисту;

– **вміти:** аналізувати тенденції розвитку системи соціального захисту; визначати міжінституційні взаємозв'язки у сфері соціального захисту; застосовувати знання в галузі управління соціальним захистом на практиці; аналізувати і використовувати правові норми соціального захисту; реалізувати знання про функціональну структуру інститутів соціального захисту у практичній діяльності.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

– **розуміти** засади соціальної політики і соціального захисту, а також **визначати** зв'язок між ними; критично **аналізувати та оцінювати** становлення та сучасне функціонування організаційно-правових форм та видів соціального захисту, правове регулювання соціального захисту в Україні, загальнодержавне, регіональне та місцеве управління системою соціального захисту, механізми, форми та способи забезпечення права на соціальний захист в Україні та зарубіжних країнах;

– *виявляти* здатність самостійно визначити обставини надання соціальної допомоги окремим категоріям осіб, серед яких: працюючі громадяни, непрацездатні громадяни, діти та жінки, сім'ї з дітьми та малозабезпечені сім'ї, пільгові категорії громадян; *пропонувати* відповідні види соціального забезпечення в кожному конкретному випадку;

– *пропонувати* власні обґрунтовані судження щодо прийняття практичних рішень щодо ситуацій, пов'язаних із покращенням соціального добробуту різних категорій громадян на основі *аналізу* їх соціальних проблем; *виявляти* фактори і чинники, які впливають на соціальну безпеку громадян, з урахуванням цього пропонувати заходи забезпечення та задоволення життєво важливих інтересів громадян і покращення умов їх життя;

– *виявляти* сильні внутрішні та зовнішні сторони клієнта, соціальної групи чи громади в контексті соціального захисту (здібності, ресурси, знання, навички, якості) та потенціал його/їх розвитку; *обґрунтовувати* використання певних особистісних ресурсів клієнта, соціальної групи чи відповідної громади для вироблення підходів і розв'язання проблем соціального захисту з метою виходу із складних життєвих обставин.

4. Структура курсу

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання		Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела	–
	Тема 1. Вступ до дисципліни «Соціальний захист»	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «Соціальний захист»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
2	Тема 2. Формування систем соціального захисту населення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-4
	Практичне заняття за темою 2. Формування систем соціального захисту населення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
3	Тема 3. Розвиток соціальної держави та моделей соціального захисту	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-4
	Практичне заняття за темою 3. Розвиток соціальної держави та моделей соціального захисту	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
4	Тема 4. Управління системою соціального захисту	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3

	Практичне заняття за темою 4. Управління системою соціального захисту	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
5	Тема 4. Управління системою соціального захисту	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 4. Управління системою соціального захисту	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
6	Тема 5. Джерела права у сфері соціального захисту населення в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 5. Джерела права у сфері соціального захисту населення в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
7	Тема 6. Державні соціальні стандарти та гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 6. Державні соціальні стандарти та гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
8	Тема 7. Загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 7. Загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
9	Тема 8. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 8. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
10	Тема 9. Державна соціальна допомога в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 9. Державна соціальна допомога в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
11	Тема 10. Соціальні послуги, соціальні пільги та	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3

	Практичне заняття за темою 10. Соціальні послуги, соціальні пільги та соціальне обслуговування в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
12	Тема 11. Юридична відповідальність у сфері соціального захисту в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 11. Юридична відповідальність у сфері соціального захисту в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
13	Тема 12. Міжнародні механізми соціального захисту населення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 12. Міжнародні механізми соціального захисту населення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси Презентації індивідуальної роботи здобувачів Силабус Анкети у MS Forms	0-10

Індивідуальне завдання полягає в обранні здобувачами вищої освіти однієї із запропонованих тем та її розкриття в письмовому вигляді, а також презентації результатів на практичному занятті. *Форма проведення:* написання, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint). *Зміст індивідуального завдання:* здобувач вищої освіти обирає самостійно тему із запропоновано переліку, розкриваючи її зміст, враховуючи сучасний рівень розвитку науки та використовуючи нові підходи й наукові знання. Дослідницький характер реферату полягає у вивченні достатньої кількості джерел, порівнянні теоретичних поглядів учених і практичного досвіду, формулювання висновків і рекомендацій.

Теми індивідуального завдання з дисципліни «Соціальний захист»

1. Соціальний захист населення: проблеми визначення.
2. Загальна характеристика система соціального захисту населення в Україні.
3. Порівняльна характеристика понять «соціальний захист», «соціальна політика», «соціальна допомога», «соціальне забезпечення», «соціальна підтримка», «соціальне страхування».
4. Історія становлення системи соціального захисту населення в Україні.

5. Публічне управління системою соціального захисту населення в Україні.
6. Правові засади функціонування системи соціального захисту населення в Україні.
7. Основні напрями діяльності органів виконавчої влади у сфері соціального захисту громадян в Україні.
8. Прийомна сім'я як об'єкт соціальної підтримки.
9. Соціальний захист материнства, батьківства та дитинства в Україні.
10. Соціальна підтримка багатодітних сімей в Україні.
11. Соціальна підтримка пільгових категорій населення в Україні.
12. Організація соціального обслуговування в Україні.
13. Соціальна допомога: проблеми визначення та видова характеристика.
14. Суб'єкти надання соціальної допомоги населенню в Україні.
15. Організація надання адресної соціальної допомоги нужденним громадянам.
16. Профілактика дитячої безпритульності та бездоглядності в Україні.
17. Організація опіки та піклування в Україні.
18. Розробка та реалізація заходів щодо соціального захисту дітей та підлітків з обмеженими можливостями.
19. Організація соціального захисту дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків.
20. Особливості соціального захисту молоді в Україні.
21. Особливості соціального захисту осіб з обмеженими можливостями здоров'я в Україні.
22. Організаційно-правові засади надання соціальних послуг у сфері зайнятості в Україні.
23. Соціальний захист державних службовців в Україні.
24. Соціальний захист посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
25. Застосування нових форм роботи у соціальному обслуговуванні громадян.
26. Цифровізація системи соціального захисту в Україні.
27. Розвиток кадрового потенціалу системи соціального захисту в Україні.
28. Проблеми функціонування системи соціального захисту в Україні.
29. Напрями реформування системи соціального захисту населення в Україні.
30. Особливості ресурсного забезпечення системи соціального захисту населення в Україні.
31. Розвиток нормативно-правової бази функціонування системи соціального захисту в Україні.
32. Регіональні програми соціального захисту в Україні.
33. Роль громадських організацій у соціальному захисті громадян в Україні.

34. Центри надання соціальних послуг в Україні: статус, завдання, функції, основні напрями діяльності.

35. Діяльність благодійних організацій у сфері соціального захисту в Україні.

36. Державна політика у сфері соціального захисту на сучасному етапі.

37. Стан і перспективи вдосконалення інституту соціальних пільг в Україні.

38. Система соціального страхування як механізм реалізації соціальної політики в умовах сучасних трансформацій.

39. Стандарти у сфері соціального захисту.

40. Досвід зарубіжних країн у призначенні соціальних допомог.

41. Соціальні ризики у вітчизняних і міжнародно-правових актах.

42. Системи соціального захисту в окремих зарубіжних країнах: досвід для України.

43. Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціального захисту.

44. Прожитковий мінімум та порядок його встановлення за законодавством окремих зарубіжних країн

45. Європейські стандарти у сфері соціального захисту.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання.

Активованій корпоративній акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one).

Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote.

Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle.

Підключення до Internet.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною

успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій (оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)» згідно «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (<https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, викладеними у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях отримується максимум 30 балів.

Практична частина оцінюється за результатами:

– виконання практичних завдань, результати яких демонструються під час практичних занять (види завдань та розподіл балів розміщено у таблиці розділу 4; несвоєчасне виконання практичних завдань приводить до зниження оцінки вдвічі); загалом за виконання практичних завдань отримується максимум 50 балів.

– виконання, публічна презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) результатів індивідуального завдання, зміст якого описано у розділі 4; загалом оцінюється максимум у 20 балів.

У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується максимум 70 балів.

Отримані бали за теоретичну та практичну частину додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
30	70	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку отримання здобувачем вищої освіти за поточною успішністю менше 60-ти балів та/або прагне підняти оцінку проводиться підсумкове оцінювання (іспит) під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконане індивідуальне завдання, він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Іспит проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з 60-ти тестових завдань із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (разом 60 балів) та 10 тестових завдань з практичної частини, кожне з яких оцінюється максимум у 4 бали (разом 40 балів), зокрема:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкриті;

- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали сумуються як підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується відповідними нормами «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» (https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_запобіг_виявл_плагіат-2025.pdf). У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо використання штучного інтелекту, утвердження культури академічної доброчесності та підвищення якості освіти під час вивчення курсу регламентується нормами «Політики щодо використання штучного інтелекту в діяльності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Політика_III_2025.pdf).

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до чату у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «наради» в «команді» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації інституту.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здійснюється відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» <http://surl.li/zopmhq>.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Баранник Л. Б. Соціальний захист громадян : навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. 246 с. URL : <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2980>.
2. Боднарук М. І., Орловський О. Я., Бурка А. В. Право соціального захисту : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/pravo-sots.zakhystu-bodnaruk_Orlovsky_Burka_2.pdf.
3. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с. URL : https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3300/1/%D0%BC%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0_30-11-20.pdf.
4. Москаленко О. В., Лук'янчиков О. М., Новіков Д. О. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Харків : Юрайт, 2021. 184 с. URL : https://www.researchgate.net/publication/390172424_Social_Security_Law_Pravo_socialnogo_zabezpecenna
5. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с. URL : <https://dspace.onua.edu.ua/items/e6d24e7e-2c80-487c-b3aa-5a306c111ffb>.
6. Право соціального забезпечення : підруч. / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Pravo-sots.-zab.Yaroshenko 1.pdf
7. Право соціального захисту : навч. посіб. / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса : Фенікс, 2024. 202 с.
8. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / уклад. О. О. Матрос. Умань : Візаві, 2021. 175 с.
9. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посіб. / кол. авторів ; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Університет банківської справи, 2021. 547 с. URL : <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/SOTSIALNE-ZABEZPECHENNYA.pdf>.
10. Соціальні права людини : методичні рекомендації до виконання практичних завдань та індивідуальної роботи для здобувачів ступеня бакалавра зі спеціальності 231 Соціальна робота / уклад. І. Д. Шумляєва ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 54 с.

Додаткові

1. Актуальні проблеми соціального права в Україні : зб. наук. пр. / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука; відпов. ред. І. С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. 282 с.

2. Аракелян М.Р. Міжнародно-правовий захист прав людини : навч.-метод. посіб. Одеса : 2019. 194 с.
3. Бориченко К. В. Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Фенікс, 2019. 552 с.
4. Гудзь А. О. Недержавне соціальне забезпечення як окрема форма соціального захисту населення в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. С. 78–82.
5. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
6. Сирота І. М. Право соціального забезпечення та гарантії здійснення соціального захисту. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 73–78.
7. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ* : матеріали наук.-практ. конф. (14-15 травня 2021 р.). Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55–61.
8. Шумляєва І. Удосконалення публічно-правового регулювання відносин у сфері соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Державне будівництво* : зб. наук. праць ; електронний ресурс. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025. № 1 (37). С. 399–412. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-29>.
9. Шумляєва І. Міжнародні та європейські засади забезпечення соціальних прав людини органами публічної влади. *Аспекти публічного управління*. 2023. № 1 (11). С. 26–34.
10. Шумляєва І. Удосконалення публічно-правового регулювання відносин у сфері соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Державне будівництво* : зб. наук. праць ; електронний ресурс. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025. № 1 (37). С. 399–412. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-29>.
11. Шумляєва І. Д. Забезпечення захисту прав і свобод людини у контексті реформування інститутів судової влади України. *Публічне управління та адміністрування в сучасних умовах* : матеріали 3-ї міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 квітня 2022 р.). Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 63–64.
12. Шумляєва І. Реалізація соціальних прав людини на регіональному та місцевому рівні в Україні. Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Дніпро, 4 травня 2023). / за заг. ред. І. А. Чикаренко, Т.В. Маматової. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. С. 241–244.
13. Шумляєва І. Д. Європейські підходи до державного гарантування і забезпечення соціальних прав громадян на національному рівні. *Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи* : зб. статей і тез доповідей за матеріалами X Всеукраїнської науково-практичної

конференції з міжнародною участю (м. Кам'янське, смт. Петриківка 01-02 червня 2023 р.) / відп. за вип. К. Ю. Богомаз. Кам'янське : ДДТУ, 2023. С. 112–115. URL : <https://www.dstu.dp.ua/uni/index.html#science>.

14. Шумляєва І. Напрями вдосконалення публічноуправлінської діяльності у сфері соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ* : матеріали II-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю (Івано-Франківськ, 30 травня 2025 р.); за наук. ред. проф. І. І. Чудика, Д. І. Дзвінчука, І. П. Лопушинського; упоряд. Л. С. Мосора. У 2 т. Т. 1. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2025. С. 589–593.

15. Шумляєва І. Особливості соціального регулювання в умовах формування єдиного європейського соціального простору. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України* : матеріали XXII регіональн. наук.-практ. конф. 9 травня 2025 р., м. Дніпро / за заг. ред. О. М. Рудіка. Дніпро: НТУ ДП, 2025. С. 44–45.

16. Шумляєва І.Д. Статутне регулювання питань соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій*: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (25 квітня 2025 року, м. Полтава). Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025.С. 655–659. URL: <https://drive.google.com/file/d/1TsvQCPH6XIZAGMtdFRpjWvfWJsF0q5AH/view>.

17. Шумляєва І. Соціальне проектування як напрям удосконалення системи соціального захисту та управління в Україні. *Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 18 лют. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. С. 205–206. URL: <https://elar.tsatu.edu.ua/home>.

18. 17 Цілей сталого розвитку. URL : <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>.

Нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 29. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.

3. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Про державні соціальні стандарти та про державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

5. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>.

6. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
8. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.
9. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.
10. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>.
11. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (в ред. Закону від 21.09.2022 № 2620-IX). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
14. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
15. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
16. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
17. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>.
18. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>.
19. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.
20. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. 2961-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

21. Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 : Закон України від 13.03.2012 р. № 4499-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4499-17#Text>.

22. Про соціальні послуги : Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

23. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

24. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>.

25. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

26. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>.

27. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2023 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

28. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту : наказ Міністерства соціальної політики України від 25.02.2019 р. № 282. URL : <https://knowledge.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Nakaz-282.pdf>.

29. Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення : наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2016 р. № 26. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>.

30. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей : наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023. № 263-Н. URL: <https://www.msp.gov.ua/legislation/regulatory-framework/document-6324>

31. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

32. Про затвердження Методичних рекомендацій для працівників служб у справах дітей щодо організації соціального захисту дитини, постраждалої від кримінального правопорушення, та Методичних рекомендацій щодо забезпечення органами опіки та піклування представництва інтересів дитини, яка вчинила кримінальне правопорушення, захисту її прав та інтересів : наказ Мінсоцполітики України від 25.04.2025 № 202-Н. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0202739-25#Text>.

33. Global agenda 2020-2030. URL : <https://www.iassw-aiets.org/global-agenda/global-agenda-2020-2030//>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал парламенту України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL : <https://www.msp.gov.ua/>.
4. Міністерство юстиції України. URL : <https://minjust.gov.ua/>.
5. Судова влада України. URL : <https://court.gov.ua/>.
6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Офіційний веб-портал. URL : <https://ombudsman.gov.ua/>.
7. Національна соціальна сервісна служба України. Офіційний веб-портал. URL : <https://nssu.gov.ua/>.
8. Портал Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>.
9. Організація Об'єднаних Націй. Офіційний сайт. URL : <https://ukraine.un.org/uk>.
10. Агентство УВКБ ООН в Україні (UNHCR). URL : <https://www.unhcr.org/ua/#/>
11. Управління Верховного комісара ООН з прав людини. URL : https://www.ohchr.org/ru/ohchr_homepage.
12. Міжнародний суд ООН. URL : <https://www.icj-cij.org/ru>.
13. European Court of Human Rights (HUDOC). URL : <https://www.echr.coe.int//>.
14. European Committee of Social Rights. Council of Europe. URL : <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/european-committee-of-social-rights/>.